

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ταχ. Δ/ση: Π. Κανελλοπούλου 4
Τ.Κ. 101 77 ΑΘΗΝΑ
☎ 213 15 20 829
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ.: 7017/4/27222-ε'

Σελίδες απάντησης: 5
Σελίδες συνημμένων: 22
Σύνολο σελίδων: 27

Αθήνα, 18 Φεβρουαρίου 2025

ΠΡΟΣ: ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην από 08-01-2025 με αριθμό 2518 Ερώτηση των Βουλευτών κ.κ. Κ. ΜΠΑΡΚΑ, Ε. ΑΚΡΙΤΑ, Κ. ΒΕΤΤΑ, Χ. ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ, Γ. ΚΑΡΑΜΕΡΟΥ, Β. ΚΟΚΚΑΛΗ, Κ. ΝΟΤΟΠΟΥΛΟΥ, Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, Γ. ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ, Π. (Π.) ΤΣΑΠΑΝΙΔΟΥ και Γ. ΨΥΧΟΓΙΟΥ.

Σε απάντηση του ανωτέρω μέσου κοινοβουλευτικού ελέγχου, σε ό,τι μας αφορά και πλέον των ειρηθέντων κατά την ενημέρωση της Εθνικής Αντιπροσωπείας επί της υπ' αριθ. 7/ 07-10-2024 (Ε' Συνεδρίαση της 11-10-2024) Επίκαιρης Ερώτησης του Βουλευτή κ. Δ. ΤΖΑΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ (www.hellenicparliament.gr/Praktika/Synedriaseis-Olomeleias), καθώς και των διαλαμβανόμενων στα υπ' αριθ. 7017/4/27214-η' από 14-02-2025 και 7017/4/27052-ε' από 09-01-2025 έγγραφά μας, επί των με αριθμούς 2352/ 19-12-2024 και 187/ 11-10-2024 Ερωτήσεων, αντίστοιχα, τινών εκ των ερωτώντων, από κοινού, Βουλευτών, σας γνωρίζουμε ότι, στη χώρα μας, τα ανθρώπινα δικαιώματα κατοχυρώνονται μέσω ενός πλαισίου συνταγματικών, ποινικών και δικονομικών διατάξεων, καταδεικνύοντας το αίσθημα δικαίου που διέπει την ελληνική κοινωνία. Συγκεκριμένα, η Ελληνική Αστυνομία, ως ένας αναντίρρητα υψηλής αποτελεσματικότητας και λειτουργίας Θεσμός, αντιμετωπίζει την ανομία και την εγκληματικότητα, εφαρμόζοντας τις διατάξεις που διέπουν το δικαϊκό μας σύστημα, λαμβανόμενων υπόψη των συστάσεων Οργανισμών, της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.) και των παρατηρήσεων Επιτροπών του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.), οι δε δράσεις της υλοποιούνται με υψηλό φρόνημα και αίσθημα ευθύνης, πάντοτε με απόλυτο σεβασμό στα δικαιώματα του ανθρώπου και τις ιδιαιτερότητες εκάστου ατόμου, όπως άλλωστε επιτάσσουν οι αρχές της αμεροληψίας και της ηθικής.

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι η Ελληνική Αστυνομία αποτελεί ιδιαίτερο ένοπλο Σώμα Ασφάλειας, που διέπεται από ειδικούς οργανικούς νόμους, το δε προσωπικό αυτής διακρίνεται σε πολιτικό και ένστολο με -αντίστοιχη της στρατιωτικής- αυστηρή ιεραρχική δομή και λειτουργία, που βασίζεται στην απαρέγκλιτη τήρηση των κανόνων της πειθαρχίας [άρθρο 13 του ν. 4249/2014 (Φ.Ε.Κ. Α' - 73)]. Επίσης, το ένστολο προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας έχει αυξημένο καθήκον υπακοής και νομιμοφροσύνης. Το υπηρεσιακό του καθήκον, σύμφωνα με το άρθρο 4 του π.δ/τος 120/2008 (Φ.Ε.Κ. Α' - 182), ως τροποποιήθηκε με το π.δ. 61/2024

(Φ.Ε.Κ. Α' - 174) και ισχύει, επεκτείνεται ακόμα και εκτός διατεταγμένης υπηρεσίας, επιβάλλοντας την τήρηση του Συντάγματος, των νόμων (με την ευρύτερη ουσιαστική έννοια, δηλαδή κάθε γραπτού κανόνα δικαίου, ανεξάρτητα από την πηγή και το νομοθετικό όργανο από το οποίο προέρχεται), των κανονισμών, των διαταγών της Υπηρεσίας, καθώς και οποιασδήποτε άλλης χρηστής συμπεριφοράς την οποία πρέπει να τηρεί ο αστυνομικός λόγω της ιδιότητάς του.

Πλέον αυτών, τονίζεται ότι πάγια και αδιαπραγμάτευτη θέση του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, αναφορικά με τον τρόπο τέλεσης των καθηκόντων του ένστολου προσωπικού, αποτελεί η απόλυτη και απαρέγκλιτη τήρηση της θεμελιώδους αρχής της νομιμότητας, από την οποία και εκπορεύονται οι ενέργειες των κρατικών οργάνων. Τα ζητήματα της προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών και της συμπεριφοράς των αστυνομικών προς τους πολίτες είναι, χωρίς περιθώριο αμφισβήτησης, πρωταρχικής σημασίας για το Υπουργείο μας και το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, το οποίο, με σχετικές διαταγές του προς τις περιφερειακές αστυνομικές Υπηρεσίες, έχει αναδείξει, στο ανθρώπινο δυναμικό του, την αναγκαιότητα για τον απόλυτο σεβασμό της προσωπικότητας των πολιτών, των ατομικών τους ελευθεριών και δικαιωμάτων, αλλά και της ίσης μεταχείρισης, χωρίς φυλετικές, εθνοτικές ή άλλες διακρίσεις, σύμφωνα με το εσωτερικό, ευρωπαϊκό και διεθνές δίκαιο.

Επιπρόσθετα, βασικές αρχές της αστυνομικής διοικητικής δράσης -η υποχρέωση τήρησης των οποίων έχει, ομοίως, αναδειχθεί- αποτελούν οι αρχές της αναγκαιότητας, της προσφορότητας, της αναλογικότητας, καθώς και της υπεροχής του δημοσίου και κοινωνικού συμφέροντος, οι οποίες, ταυτόχρονα, είναι και ακρογωνιαίοι λίθοι του δικαϊκού μας συστήματος. Η δε παράβαση των εν λόγω αρχών, ανάλογα με τα πραγματικά περιστατικά της κάθε υπόθεσης, δύναται να στοιχειοθετήσει τόσο ποινικά όσο και πειθαρχικά παραπτώματα, τα οποία εξετάζονται με ιδιαίτερη αυστηρότητα και προσοχή.

Στις προτεραιότητές μας εντάσσεται -μεταξύ άλλων- ο έλεγχος κάθε παράνομης, αντικανονικής ή απρεπούς συμπεριφοράς αστυνομικών, τόσο κατά την εκτέλεση των υπηρεσιακών τους καθηκόντων όσο κι εκτός διατεταγμένης υπηρεσίας, ο οποίος επιτυγχάνεται με την ανελλιπή παρακολούθηση όλων των ανά την επικράτεια περιστατικών, αλλά και καταγγελιών ή πληροφοριών, εκδίδοντας σε συντρέχουσα περίπτωση ανάλογες διαταγές. Εξάλλου, η προάσπιση του κύρους των Θεσμών, όπως η Ελληνική Αστυνομία, υπαγορεύει, πρωτίστως, την εσωτερική διερεύνηση κάθε υπόνομιας παραβατικής συμπεριφοράς, εκ μέρους του προσωπικού της, υπό την εγγύηση των διατάξεων της διοικητικής και πειθαρχικής νομοθεσίας (π.δ. 120/2008).

Αποτέλεσμα των ανωτέρω είναι να διερευνώνται όλες οι αιτιάσεις - καταγγελλόμενα για επίμεμπτες πράξεις αστυνομικών που περιέρχονται σε γνώση της Υπηρεσίας, με οποιονδήποτε τρόπο (αναφορές, καταγγελίες, δημοσιεύματα, αλληλογραφία από εισαγγελικές Αρχές κ.α.). Η δε άσκηση δυσανάλογης ή εν γένει παράνομης «αστυνομικής βίας» αποτελεί παράβαση του υπηρεσιακού καθήκοντος του υπαίτιου αστυνομικού και τα συναφή καταγγελλόμενα ερευνώνται ενδελεχώς, ανάλογα με το περιεχόμενό τους, τόσο από ποινικής όσο και από πειθαρχικής πλευράς. Ειδικότερα, από πειθαρχικής πλευράς, κάθε καταγγελία, που αφορά σε περιπτώσεις αιτιάσεων περί κακοποίησης ή κακομεταχείρισης πολίτη από αστυνομικό, διερευνάται κατά προτεραιότητα και επισταμένως από τη Διεύθυνση Αστυνομικού Προσωπικού του Αρχηγείου ή από υφιστάμενή της Υπηρεσία -επιπέδου

Διεύθυνσης ή Γενικής Διεύθυνσης- σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ/τος 120/2008, ενώ οι διατασσόμενες διοικητικές εξετάσεις ανατίθενται σε Αξιωματικούς, οι οποίοι ουδεμία διοικητική εξάρτηση έχουν με τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες ή τους εμπλεκόμενους αστυνομικούς, για λόγους αμεροληψίας.

Εκ των προαναφερόμενων καταδικαστικών αποφάσεων του Ε.Δ.Δ.Α., συνοπτικά, συνάγεται ότι, όταν καταγγέλλεται κακοποίηση ή κακομεταχείριση πολίτη από αστυνομικό με αποτέλεσμα τις σωματικές του βλάβες ή ακόμα και το θάνατό του όταν ήταν κρατούμενος, προσαγόμενος ή εν γένει όταν υφίσταται άμεσα «κρατική βία» ή πιθανολογείται η ύπαρξη ρατσιστικού κινήτρου, τότε η έρευνα θα πρέπει να είναι: (i) εμπειριστατωμένη, διεξοδική, σχολαστική και στο πλαίσιο αυτής να διενεργούνται όλες οι εύλογες ενέργειες που είναι διαθέσιμες προς εξασφάλιση των απαραίτητων αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με το συμβάν, (ii) πραγματική και αποτελεσματική, ώστε να δύναται να οδηγήσει στον εντοπισμό και την τιμωρία των υπευθύνων, (iii) με εχέγγυα θεσμικής ανεξαρτησίας του ερευνώντος από τους εμπλεκόμενους στην υπόθεση, (iv) ευλόγως ταχεία και (v) με πειστική απάντηση για την προέλευση των τραυμάτων ή των αιτιών θανάτου, η οποία να προκύπτει από όσο το δυνατόν περισσότερο εμπειριστατωμένη και ταχεία ιατροδικαστική ή ιατρική γνωμάτευση - εξέταση.

Παράλληλα δε, τα εν λόγω πειθαρχικά όργανα οφείλουν να ερευνούν και την ενδεχόμενη ύπαρξη ρατσιστικού κινήτρου, με σχετική αναφορά στις συντασσόμενες εκθέσεις πορισμάτων, το οποίο διαφαίνεται, κυρίως, από την ομολογία των φερόμενων ως δραστών των αξιόμεπτων πράξεων, την επίκληση αυτού από τους παθόντες και τους μάρτυρες, το συλληχθέν αποδεικτικό υλικό και το γεγονός ότι οι φερόμενοι ως δράστες και τα θύματα αυτοπροσδιορίζονται ή ανήκουν σε διαφορετικές φυλετικές, θρησκευτικές ή κοινωνικές ομάδες.

Επιπρόσθετα, αναφέρεται ότι, με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3938/2011 (Φ.Ε.Κ. Α' - 61), ως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 56 του ν. 4443/2016 (Φ.Ε.Κ. Α' - 232) και το άρθρο 188 του ν. 4662/2020 (Φ.Ε.Κ. Α' - 27) και ισχύει, η Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή «Συνήγορος του Πολίτη» ορίστηκε ως Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας, με αρμοδιότητα τη συλλογή, την καταγραφή, την αξιολόγηση, τη διερεύνηση ή την περαιτέρω προώθηση προς άσκηση πειθαρχικού ελέγχου στις αρμόδιες Υπηρεσίες, καταγγελιών για πράξεις -μεταξύ άλλων- και του ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, οι οποίες εκδηλώθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων του ή κατά κατάχρηση της ιδιότητάς του και αφορούν σε: α. βασανιστήρια και άλλες προσβολές της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, κατά την έννοια του άρθρου 137Α του Ποινικού Κώδικα, β. παράνομες εκ προθέσεως προσβολές κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας ή υγείας ή της προσωπικής ή γενετήσιας ελευθερίας, γ. παράνομη χρήση πυροβόλου όπλου και δ. παράνομη συμπεριφορά για την οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι διενεργήθηκε με ρατσιστικό κίνητρο ή η οποία ενέχει άλλου είδους διακριτική μεταχείριση λόγω χαρακτηριστικών φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκείας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου.

Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 3938/2011, ως ισχύει, ο Συνήγορος του Πολίτη αξιολογεί κάθε καταγγελία ή περιστατικό, για το αν εμπίπτει στις αρμοδιότητές του, κατά τα προεκτεθέντα και αποφασίζει με πράξη του, εντός προθεσμίας -10- ημερών, είτε για

τη διερεύνηση μιας καταγγελίας ή ενός περιστατικού, περίπτωση κατά την οποία συντάσσει εντός προθεσμίας -3- μηνών σχετικό πόρισμα, είτε για την προώθηση μιας καταγγελίας ή ενός περιστατικού προς διερεύνηση στις αρμόδιες Υπηρεσίες, επιφυλασσόμενος της αρμοδιότητάς του για ίδια έρευνα, είτε για τη θέση τους στο αρχείο ως αβάσιμων ή ανεπίδεκτων εκτίμησης. Οι διαταγές διενέργειας διοικητικών εξετάσεων για περιστατικά που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Εθνικού Μηχανισμού Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας, σύμφωνα με την παρ. 1 του ιδίου άρθρου, διαβιβάζονται αμελλητί στον Συνήγορο του Πολίτη, προκειμένου να αποφασίσει, κατά τα προαναφερόμενα, τη διερεύνηση από την εν λόγω Ανεξάρτητη Αρχή με ίδια έρευνα ή την παρακολούθηση της εσωτερικής έρευνας, επιφυλασσόμενος της αρμοδιότητάς του για ίδια έρευνα, ενημερώνοντας σχετικά την οικεία Υπηρεσία.

Κατά τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 3938/2011, σε κάθε περίπτωση διερεύνησης μιας καταγγελίας ή ενός περιστατικού από τον Συνήγορο του Πολίτη με ίδια έρευνα, προώθηση υπόθεσης στην αρμόδια Υπηρεσία ή παρακολούθηση της διοικητικής εξέτασης, τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα αναστέλλουν την έκδοση της απόφασής τους, έως την έκδοση πορίσματος από τον Συνήγορο του Πολίτη. Ενδεχόμενη απόκλιση από το διατακτικό του πορίσματος του Συνηγόρου του Πολίτη που έχει συνταχθεί κατόπιν ίδιας έρευνας, προώθησης υπόθεσης στην αρμόδια Υπηρεσία ή παρακολούθησης διαταχθείσας διοικητικής εξέτασης, επιτρέπεται μόνο με ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία. Επίσης, οι πειθαρχικές διαδικασίες μετά την ολοκλήρωση και γνωστοποίηση του ως άνω πορίσματος διέπονται από το αντίστοιχο πειθαρχικό δίκαιο έκαστης Υπηρεσίας, ενώ ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώνεται, σε κάθε περίπτωση, για την εξέλιξη της σχετικής πειθαρχικής διαδικασίας και τις αποφάσεις των πειθαρχικών Οργάνων.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. 3938/2011, ο Συνήγορος του Πολίτη επιλαμβάνεται, επίσης, υποθέσεων για τις οποίες έχει εκδοθεί καταδικαστική απόφαση από το Ε.Δ.Δ.Α. σε βάρος της Ελλάδας για παράβαση των διατάξεων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, με την οποία διαπιστώνονται ελλείψεις της πειθαρχικής διαδικασίας ή νέα στοιχεία που δεν αξιολογήθηκαν στην πειθαρχική έρευνα ή την εκδίκαση της υπόθεσης.

Εκ των ανωτέρω, προκύπτει ότι το προρρηθέν νομικό πλαίσιο αναφορικά με τη διερεύνηση περιστατικών αυθαιρεσίας και ο ορισμός της Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής «Συνήγορος του Πολίτη» ως Εθνικού Μηχανισμού Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας αποτελούν ρύθμιση που ανταποκρίνεται στις σχετικές συστάσεις προς τη χώρα μας, καθώς η θεσμική της ανεξαρτησία και η πρακτική της εμπειρία αποτελούν εχέγγυα διαφάνειας και αμεροληψίας κατά τον χειρισμό συναφών υποθέσεων.

Τέλος, σε ό,τι αφορά στο διαλαμβανόμενο στην εν θέματι Ερώτηση περιστατικό, καθίσταται γνωστό ότι από τη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής διατάχθηκε η διενέργεια Προκαταρκτικής Διοικητικής Εξέτασης (Π.Δ.Ε.), προκειμένου να διερευνηθεί η υπόθεση από πειθαρχικής πλευράς και να καταλογιστούν, σε συντρέχουσα περίπτωση, ανάλογες ευθύνες σε βάρος οποιουδήποτε υπαίτια εμπλεκόμενου στην υπόθεση αστυνομικού δικαιοδοσίας της και για οιοδήποτε παράπτωμα προκύψει κατά την πορεία της διοικητικής ανάκρισης. Γίνεται μνεία ότι η υπόψη Π.Δ.Ε. βρίσκεται σε εξέλιξη, ενώ διευκρινίζεται ότι η προανακριτική και ανακριτική διοικητική διαδικασία διέπεται, μεταξύ άλλων, από την αρχή της μυστικότητας,

συνεπώς, δεν είναι επιτρεπτή η, καθ' οιονδήποτε τρόπο, γνωστοποίηση στοιχείων του υλικού που συλλέγεται στο πλαίσιο αυτό (άρθρα 8 του π.δ/τος 120/2008 και 241 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας). Υπογραμμίζεται δε ότι, παράλληλα, ενημερώθηκε ο Συνήγορος του Πολίτη, ως Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας και σε ακόλουθο χρόνο -προς ενίσχυση και διασφάλιση της αρχής της διαφάνειας- ο φάκελος της υπόθεσης θα αποσταλεί για έλεγχο στην εν λόγω Ανεξάρτητη Αρχή.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ**